

MBU-ØU-KB

Dato: 7. januar 2019
Sags nr.: 06.02.03-P20-2-16
Sagsbehandler: JHM

St. Vejleå – naturgenopretning ved etablering af faunapassage udenom Tueholmsøen og Vallensbæk Sø.

Sagsfremstilling.

St. Vejleå lægger navn til et af de mere markante landskaber på Vestegnen: St. Vejleådal som indgår i Fingerplanens definerings af regionale natur- og friluftsområder mellem Vestskoven og Køge Bugt Strandpark. Ådalen er karakteriseret ved at være forholdsvis åben og med en lang række forskelligartede naturtyper: Selve åen med mindre sideløb, skov, mose, søer, vandhuller, enge, græssletter m.v., hvor størstedelen har udviklet sig over de seneste godt og vel 50 år til indholdsrige biotoper.

Ådalen bruges som natur- og friluftsområde dagligt af mange mennesker til en bred vifte af formål som for eksempel den daglige motion og naturoplevelser året igennem.

St. Vejleå udgør på lange stræk gennem St. Vejleådal grænsen mellem de fire kommuner HøjeTaastrup, Albertslund, Ishøj og Vallensbæk og afvander store områder i de fire kommuner, ligesom der også ledes vand til fra Brøndby og Glostrup. I et kommunalt samarbejde blev der i 1970'erne anlagt to store regnvandsbassiner i forbindelse med anlæg af Vestmotorvejen: Tueholmsøen og Vallensbæk Sø for at kunne tilbageholde regnvand og undgå oversvømmelser i Vallensbæk og Ishøj. Bassinerne udgør i dag to store søer med et righoldigt fugle- og fiskeliv og byder på mulighed for naturoplevelser og friluftaktiviteter.

Idet St. Vejleå "løber" gennem søerne er der imidlertid også skabt en barriere for især fisk. I kommunernes *Visionsplan for St. Vejleådal* (2007) og i Friluftsrådets *Friluftsliv i St. Vejleådal* (2012) er formuleret en vision om et åløb udenom de to søer, som vil genoprette St. Vejleå som et naturligt vandløb og ikke kun et afløb for regnvand, muliggøre uhindret passage gennem åen og

**BY, KULTUR, MILJØ &
BESKÆFTIGELSE**

Ejendom, Vej & Park

Albertslund Kommune
Nordmarks Allé 1
2620 Albertslund

albertslund@albertslund.dk
T 43 68 68 68

dermed virke for visionen om St. Vejleå som gyde- og opvækstvand for havørreder – og på den måde tilføre St. Vejleådal en større naturværdi.

I 2014, hvor den statslige vandplan for 2010-15 identificerede en spærring af åen ved Vallensbæk Sø, undersøgte Ishøj Kommune, hvad der skulle til for at omgå spærringen. Et udarbejdet forprojekt godtgjorde, at det er teknisk muligt, men fastslog også, at anlægsomkostningerne ville blive uforholdsmæssigt store, og projektet blev lagt i skuffen.

Imidlertid var og er der fortsat så stor interesse ikke mindst blandt lokale natur- og friluftsföreninger for at realisere visionen om passage udenom de to søer, at der er arbejdet videre med idéen. I Albertslund Kommunes budgetaftale for 2015 hedder det: "St. Vejleå. Mulighederne for at forlægge St. Vejleå udenom Tueholm Sø og Vallensbæk Sø for dermed at forbedre vandkvaliteten i åen og mindske den hydrauliske belastning af søerne undersøges i samarbejde med nabokommunerne og repræsentanter for brugerne."

En arbejdsgruppe med deltagere fra blandt andet lokale natur- og friluftsföreninger har således i nogen tid arbejdet videre og blandt andet ladet udarbejde et nyt og revideret forprojekt, som med et lidt andet forløb og en anden tilrettelæggelse af udførelsen godtgør, at det kan lade sig gøre for det halve eller ca. 10 mio. kr. (2016).

Projektet tager tillige højde for de ændringer nye regnvandsbassiner i Høje-Taastrup har betydet for vandkvaliteten, ligesom der er taget højde for, at et åløb udenom søerne skal passere gennem motorvejsudfletningen og under Ringstedbanen.

Arbejdsgruppen har tillige undersøgt relevante fonde, som vil kunne tænkes at støtte et sådant naturgenopretningsprojekt med en del af finansieringen.

Organisering.

Arbejdsgruppen har siden 2015 bestået af repræsentanter for Friluftsrådets Kreds Storkøbenhavn Vest – St. Vejleå-gruppen, Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdelinger i Albertslund og Vallensbæk-Ishøj, Vestegnens Sportsfiskersammenslutning og to deltagere fra den forrige kommunalbestyrelse i Albertslund.

Arbejdsgruppen har afholdt en række møder, som kort fortalt er gået ud på at fastslå, hvordan arbejdet med at komme nærmere en realisering har skullet gribes an.

Efter kontakt til en rådgiver med erfaring fra realiserede vandløbsrestaureringsprojekter forelå i forsommeren 2017 et revideret forprojekt med et anlægsoverslag på ca. 10 mio. kr. I forlængelse heraf udarbejdede en anden rådgiver en oversigt over, hvilke fonde, som ville kunne tænkes at yde støtte til et sådant restaureringsprojekt.

Orienteringer undervejs.

Såvel den forrige som den nuværende bestyrelse i Vallensbæk Mose I/S er orienteret om projektet, blandt andet da en del af faunapassagen vil skulle forløbe gennem Mosens arealer. Begge bestyrelser er positivt indstillet.

Brugergruppen tilknyttet Vallensbæk Mose I/S såvel som Naturgruppen i Albertslund og Agendarådet er blevet orienteret, ligesom arbejdsgruppens

medlemmer selv sagt har orienteret sine respektive foreninger (Friluftsrådet, Danmarks Naturfredningsforening, Vestegnens Sportsfiskersammenslutning).

Høje-Taastrup, Ishøj og Vallensbæk kommuners teknik- og miljøforvaltninger.

Andre interessenter

Banedanmark – åen skal føres gennem stiunderføringen under Ringstedbanen. Efter aftale med Banedanmark i 2014 er stiunderføringen forberedt til, at der kan etableres en "kanal" i den ene side af underføringen, hvor åen kan føres igennem.

Vejdirektoratet – tilsvarende har Vejdirektoratet i 2014 accepteret princippet for at føre åen gennem stiunderføringerne under motorvejsudfletningens forskellige forgreninger.

HOFOR – har i 2017 deltaget i et møde med arbejdsgruppen og drøftet projektet og eventuelle konsekvenser for de to regnvandsbassiner; umiddelbart gav projektet ikke anledning til bemærkninger; HOFOR har tilbudt og reelt betinget sig at få et mere detaljeret projekt til gennemsyn og vurdering til sin tid.

Lokalhistorisk museum (Kroppedal) – har på forespørgsel udvist sin generelle interesse for at foretage arkæologiske forundersøgelser inden et anlægsarbejde sættes i gang, idet St. Vejleådal er kendt for arkæologiske spor af flere tidligere kulturer.

Naturgenopretning – naturoplevelser og formidling.

Samlet set vil en faunapassage i form af et nyt åløb udenom de to regnvandsbassiner være et flot eksempel på naturgenopretning i et samarbejde mellem interesseforeninger og kommuner, gøre det muligt for havørreder at gå op til gydebankerne i åen ovenfor søerne, muliggøre en helt anden slags naturformidling om vandløb og livet i vandløbet og sammen med andre tiltag medvirke til at opfylde målsætningen om god økologisk tilstand i St. Vejleå.

Projektet betyder, at der langs eksisterende stier, hvor der i dag er græs, kommer et vandløb med de anderledes muligheder for naturoplevelser dette medfører – udover selve vandløbet andre planter knyttet til vand og det insekt- og fugleliv, som er knyttet til vand og til den anderledes flora, og dermed udgøre en øget biodiversitet.

Det skal i sammenhængen nævnes, at forestående og planlagte vandløbsrestaureringer i forbindelse med Hyldager Bakker med genslyngning af åen mellem Roskildevej og jernbanen udenom "Hyldagersøen" (Bassin P), og bedre rensning af regnvand fra Roskildevej og nord for Roskildevej også sigter på at gøre åen til en mere indholdsrig biotop med økologisk god tilstand.

Afledte effekter.

I lighed med den eksisterende mulighed for styring af vandmængder ved større regnhændelser i St. Vejleås opland etableres i projektet også mulighed for forsat at lede vand til Tueholmsøen/Vallensbæk Sø med en overløbskant i begyndelsen af det nye åløb. Overløbskanten tillader også, når det er nødvendigt, at der kan ledes vand til de to søer, således at vandstanden ikke sænkes væsentligt og søerne forsat kan være de biotoper, de er i dag.

Til gengæld kan forventes en mindre belastning med sediment i søerne, når åen ledes udenom, og ikke mindst med andre tiltag til bedre rensning højere oppe ad åen.

Fremtidig organisering.

Projektet gennemføres som et fælleskommunalt samarbejde i samarbejde med borgere og interesseforeninger, blandt andet i forhold til ansøgning om fondsmidler, ligesom der kan etableres et samarbejde med interesseforeningerne om formidling af selve projektet og den fremtidige naturformidling af åen, søerne og vandmiljøet i ådalen i det hele taget.

Økonomi.

Forprojektet er anslået til at koste 9-10 mio. kr. (2016-priser), og det er vurderet, at der er fonde, som vil kunne støtte et sådant naturgenopretningsprojekt. Imidlertid stilles der ofte krav om medfinansiering på typisk halvdelen af prisen.

Der skal således i de involverede kommuner og blandt andre interessenter findes et beløb svarende til denne halvdel.

Hidtil afholdte udgifter til konsulenter er afholdt af Albertslund Kommunes budget til naturforvaltningsmidler – ca. 60.000 kr.

Referencer.

Visionsplan for St. Vejleådal (2007), Friluftsliv i St. Vejleådal (2012); (Vandplan 2010-2015 for Køge Bugt-oplandet, kommunale vandhandleplaner 2010-2015)